

Predmet: Rogatica

Viši sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine

Broj predmeta: K. Po2 8/2020

Krivično delo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142, st. 1 KZ SRJ

Okrivljeni: Rajko Kušić

Tužilaštvo za ratne zločine : Ivan Marković

Branilac : adv. Aleksandar Lazarević

Sudsko veće : sudija Vinka Beraha Nikićević, predsednica veća

sudija Vera Vukotić, članica veća

sudija Vladimir Duruz, član veća

Glavni pretres: 12.03.2021.

Optužnica

Optuženi Rajko Kušić se tereti da je u vremenskom periodu od kraja maja 1992. godine pa do kraja jula 1995. godine, na području opštine Rogatica, prvo na dužnosti komandanta Teritorijalne odbrane Opštine Rogatica, kasnije komandanta Rogatičke brigade i komandanta Prve podrinske lake pešadijske brigade, naredio da se izvrši napad na civilno stanovništvo i naselja i učestvovao u tim napadima koji su imali za posledicu smrt, kao i da se vrše ubistva, mučenja, nečovečna postupanja, nanošenje patnji i povreda telesnog integriteta, raseljavanje i preseljavanje, i protivzakonita zatvaranja nesrpskog stanovništva. Preko njemu podređenih pripadnika Teritorijalne odbrane, kasnije Rogatičke brigade i Prve podrinske lake pešadijske brigade, u saradnji sa pripadnicima policije Stanice javne bezbednosti Srpske opštine Rogatica, organizovao je nezakonito zatvaranje nesrpskog stanovništva na području opštine Rogatica u zatočeničke objekte, koje je neposredno obilazio i u njima ispitivao zatočena lica, a lično rukovodio napadima na nesrpsko stanovništvo koje je ubijano, nezakonito zatvarano u zatočeničke objekte i u njima premlaćivano, odvođeno na prinudni rad, odvođeno na nepoznata mesta od kada se vode kao nestali, zatočene žene i devojke silovane, omovina nesrpskog stanovništva i i verski objekti uništavani. Takođe se tereti da je koordinisao aktivnostima vojnih i policijskih snaga na području opštine Rogatica u kojima je celokupno nesrpsko stanovništvo te opštine prisilno preseljeno van teritorije Srpske Republike Bosne i Hercegovine, tako što su :

1. U periodu od kraja maja do početka juna 1992. godine pripadnici Teritorijalne odbrane Srpske opštine Rogatica, a nakon što je po naredbi optuženog od meštana sela Pašića Kula, Bijelogorice i Godimilje u opštini Rogatica, u kojima su živeli Muslimani, oduzeto naoružanje koje su oni legalno posedovali, izvršili pešadijski napad na pomenuta sela, tako što su pucanjem iz automatskog oružja i aktiviranjem bombi ubili civile: AB, AV, AG, AD, AĐ, AE i AŽ, čija tela su ekshumirana početkom septembra 1998. godine i zapalili kuće porodica,, i dr.;

2. Dana 03. juna 1992. godine u jutarnjim časovima pripadnici Rogatičke brigade, izvršili pešadijski napad na nebranjeno selo Seljani u opštini Rogatica u kojem su živeli Muslimani, kojom prilikom su razdvojili muškarce od žena i dece, a zatim civile AZ, AI, AJ, AK, AL, ALJ, AM, AN, ANJ, AO, AP, AR, AS i AT, odveli na lokalitet Piješevac u opštini Rogatica, gde su ih pucanjem iz vatrenog oružja lišili života, čija tela su ekshumirana

u toku septembra 2004. godine na lokalitetu Dizdareva njiva u opštini Rogatica, a žene i deca bez ikakvog pravnog osnova lišili slobode i zatvorili u prostorije Srednjoškolskog centra „Veljko Vlahović" u Rogatici, odakle su ih nakon nekoliko dana transportovali na Hrešu u opštini Stari grad Sarajevo;

3. Dana 08. juna 1992. godine pripadnici Rogatičke brigade i Stanice javne bezbednosti Srpske opštine Rogatica izvršili pešadijski napad na civilno nesrpska stanovništvo, koje se krilo u stambenoj zgradi u ul. Maršala Tita na broju 6 u Rogatici, tako što su iz automatskog oružja pucali i bacali bombe, prema zgradi kojom prilikom su ubili civila AĆ, naredili civilima da izađu iz stanova, a kada su oni to učinili, AU, AF, AH, AC, AČ, ADŽ, AŠ, BA, BV, BG, BD, BĐ, BE, BŽ, BZ, BI i mlt. BJ naredili da legnu na asfalt, pedesetak žena, dece i starijih muškaraca odveli do Srednjoškolskog centra „Veljko Vlahović" u Rogatici, gde su ih zatvorili u učionicu, iako za to nije bilo zakonskog osnova, a zatim civile AU, AF, AH, AC, AČ, ADŽ, AŠ, BA, BV, BG, BD, BĐ, BE, BŽ, BZ, BI i mlt. BJ u koloni odveli do pomenutog Srednjoškolskog centra, gde su ih postrojili u dva reda, vezali im oči i ruke, gde je optuženi, izvršio njihovu smotru, naredio da se mlt. BJ i BI odvedu u prostorije Srednjoškolskog centra u Rogatici i da se postrojeni muškarci ubace u autobus i odvedu u pravcu naselja Karanfil mahale, gde je po njihovom dovođenju u pomenuto naselje naredio da se zatočenik AŠ vrati u prostorije Srednjoškolskog centra, nakon čega su civili AU, AF, AH, AC, BD, BE, AČ, ADŽ, BA, BV, BG, BĐ i BŽ odvedeni u nepoznatom pravcu, čija tela su pronađena i ekshumirana u toku 2000. godine u jami „Paklenik" kod sela Kalimanići u opštini Sokolac;

4. U junu 1992. godine pripadnici Ladževinske čete, Gučevske čete, Plješevičke čete, Kozičke čete i Interventni vod, koji su bili u sastavu Rogatičke brigade, po usmenoj naredbi optuženog, naredili meštanima sela Kukavice, Kujundžijeviče i Mesiće da predaju naoružanje kojim su raspolagali, a nakon što su ovi oružje predali, dana 09., 10. i 11. jula 1992. godine ili približno tih datuma, po usmenoj naredbioptuženog, putem radio veze koju je preneo osuđeni BB, komandiru Ladževinske čete, na ova nebranjena muslimanska sela izvršili prvo artiljerijski a potom pešadijski napad, kojom prilikom je ubijen veći broj civila među kojima su bili: BK, BL, BLJ, BM, BN, BNJ, BO, BP, BR, BS, BT, BĆ, BU, BF, BC i BH, čija tela su ekshumirana u selu Kukavice početkom oktobra 1998. godine, dok se BČ gubi svaki trag, te je veći broj kuća, u pomenutim selima, u vlasništvu Muslimana, zapaljeno;

5. Dana 15. juna 1992. godine kod jame „Paklenik" kod sela Kalimanići u opštini Sokolac, koje je bilo u zoni odgovornosti Rogatičke brigade, VV i još dvojica pripadnika Rogatičke brigade zajedno sa još nekoliko pripadnika Višegradske brigade i policije Stanice javne bezbednosti Srpske opštine Višegrad, iz automatskog oružja i aktiviranjem bombi lišili života civile i to: BDŽ, BŠ, VA, VB, VG, VD, VĐ, VE, VŽ, VZ, VI, VJ, VK, VL, VLj, VM, VN, VNj, VO, VP, VR, VS, VT, VĆ, VU, VF, VH, VC, VČ, VDŽ, VŠ, GA, GB, GV, GD, GĐ, GE, GŽ, GZ, GI, GJ, GK, GL, GLJ, GM, GN, GNJ i GO, koje su tog dana u autobusu ispred fabrike slada „Rasadnik-Sladara" u Rogatici vezanih ruku dovezli na jamu Paklenik, dok je sa streljanja pobjegao GP, čija tela ubijenih su ekshumirana u toku 2000. godine u jami „Paklenik" kod sela Kalimanići u opštini Sokolac;

6. Dana 19. juna 1992. godine pripadnici Rogatičke brigade, policije Stanice javne bezbednosti Srpske opštine Rogatica i paravojne formacije „Beli orlovi" izvršili pešadijski napad na nebranjeno naselje Gračanica u opštini Rogatica, u kojima su živeli Muslimani, tako da su naredili da izađu iz kuća, a kada su oni to učinili, pucanjem iz automatskog oružja ubili civile: GP, GR, GS, GT, GĆ, GU, GF, GH, GC, GČ, GDŽ, GŠ, DA, DB, DV, DG, DĐ, DE, DŽ, DZ, DI, DJ, DK, DL, DLj, DM, DN, DNJ, DO, DP, DR, OS, DT, DĆ, DU, DF, DH,

DC, DĆ, DDž, DŠ, ĐA, ĐB, ĐV, ĐG, ĐE, ĐD, ĐŽ, ĐZ, ĐI, ĐJ, ĐK, ĐL, ĐLJ, ĐM, ĐN, ĐNJ, ĐO, ĐP, ĐR, ĐS, ĐT, ĐĆ, ĐU, ĐF, ĐH i dr., a zatim žene, decu i starije muškarce bez ikakvog pravnog osnova odveli i zatvorili u prostorije Crkvenog doma u Rogatici, za koje vreme su iz automatskog oružja pucali u vazduh, u koji Dom je dolazio osumnjičeni AA i ispitivao zarobljena lica, zarobljenice „ĐH“, „ĐC“, „ĐČ“, „ĐDŽ“, „ĐŠ“, „EA“ i dr., odvođene u susednu zgradu u naselju Tekija, gde su silovane od strane pripadnika Rogatičke brigade, a zarobljenicama EB, EV, EG, ED, EĐ, EŽ, EZ, EI, EJ, EK, EL, ELJ, EM i EN narednog dana vezali ruke i oči i u autobusu odvezli u nepoznatom pravcu, za čiju sudbinu do danas nema nikakvih informacija, a nakon dva do tri dana zarobljene žene, decu i starije muškarce premestili u prostorije Srednjoškolskog centra „Veljko Vlahović“ u Rogatici;

7. Dana 19. juna 1992. godine pripadnici Rogatičke brigade i policije Stanice javne bezbednosti Srpske opštine Rogatica izvršili pešadijski napad na civilno stanovništvo u naselju Živaljevina, u opštini Rogatica, u kojima su živeli Muslimani, tako što su naredili da izađu iz kuća, a kada su to oni učinili, zapalili su kuće ENj, EO i dr., a zatim su bez ikakvog pravnog osnova lišili slobode i odveli civile: EP, ER, ES, ET i dr., do benzinske pumpe, gde je osumnjičeni AA naredio da se razdvoje muškarci od žena i <lece, da vojno sposobne muškarce civile EĆ, EU, EF, EP, ES, ET, ER i mlđb. EH odvedu u pravcu fabrike slada „Rasadnik-Sladara“, od kada im se gubi svaki trag, sve do 2000. godine kada su njihova tela ekshumirana u jami „Paklenik“ kod sela Kalimanići u opštini Sokolac, „EC“ odvojio iz grupe žena i dece i odveo je na ispitivanje u prostorije fabrike slada „Rasadnik-Sladara“ u Rogatici, dok su žene i decu odveli i zatočili u prostorije Srednjoškolskog centra „Veljko Vlahović“, u Rogatici;

8. Početkom avgusta 1992. godine pripadnici Prve Podrinjske lake pešadijske brigade napali nebranjeno selo Rakitnica, u opštini Rogatica, u kojem su živeli Muslimani, tako što su prvo izveli artiljerijski, a potom i pešadijski napad, kojom prilikom su iz automatskog oružja ubili civile: EĆ, EDž, EŠ, ŽA, ŽB, ŽV i ŽG, čija tela su pronađena i ekshumirana početkom septembra 1998. godine, ŽD, ŽĐ, ŽE, ŽZ, ŽI, ŽJ, ŽK i ŽL, čija tela do danas nisu pronađena;

9. Dana 02. avgusta 1992. godine u jutarnjim časovima pripadnici Prve Podrinjske lake pešadijske brigade napali nebranjeno selo Kozarde u opštini Rogatica, u kojem su živeli Muslimani, tako što su prvo izveli artiljerijski, a potom i pešadijski napad, kojom prilikom su iz automatskog oružja ubili civile ŽLJ, ŽM, ŽN i ŽNJ, čija tela su pronađena i ekshumirana početkom septembra 1998. godine, ŽO, ŽP, ŽR, ŽS i njegovu ćerku i ŽT, čija tela do danas nisu pronađena, ranili civile ŽĆ, ŽU, ŽF, ŽH, a civile ŽC, ŽČ, ŽDž, ŽŠ, ZA, ZB, ZV, VG, BD, 3Đ, ZE, ZŽ i ZŠ, bez ikakvog pravnog osnova, lišili slobode i zatvorili u barake fabrike slada „Rasadnik-Sladara“ u Rogatici;

10. Dana 02. avgusta 1992. godine u ranim jutarnjim časovima pripadnici Prve Podrinjske lake pešadijske brigade iz pravca Stijenica, Burata i sela Zakomo, napali nebranjeno selo Kramer, selo u opštini Rogatica, u kojem su živeli Muslimani, tako što su prvo izveli artiljerijski, a zatim pešadijski napad, kojom prilikom su iz automatskog oružja ubili civile ZT, ZJ, ZK, ZL, ZLJ, ZM i ZN, zapalili nekoliko kuća, a potom bez ikakvog pravnog osnova preko sto pedeset civila Bošnjaka lišili slobode i odveli do osnovne škole u selu Han Stijenice, za koje vreme je optuženi iz putničkog vozila „Golf-kroz otvoreni prozor zarobljenim civilima govorio: „Hajte balije, šta ste razvukli majku Vam balijsku, ukoliko neko pokuša bježati pucaću u njega“, a zatim naredio da se razdvoje vojno sposobni muškarci civili ZNj, ZO, ZP, ZR, ZS, ZT, ZĆ, ZU, ZF, ZH, ZC, ZDž, IA, IB, IV, TG, ID, IĐ, TE, odvedu iza škole, gde su ih pripadnici Rogatičke brigade pucnjem iz vatrenog oružja ubili, čija tela su pronađena i ekshumirana u toku maja 2011.

godine, na lokalitetu Ivan Polje u opštini Rogatica, a zatim jednom od svojih vojnika naredio da se žene, deca i stariji muškarci zatvore u prostorije pomenute osnovne škole, iz koje su u toku noći autobusima transportovani do Hreše na području Sarajeva;

11. Dana 14. avgusta 1992. godine ili približno tog datuma u selu Kosova u opštini Rogatica, zajedno sa osuđenim BB i još nekoliko pripadnika Prve Podrinjske lake pešadijske brigade učestvovala u nezakonitom zatvaranju civila IŽ, IZ, IJ i JK u garaži vlasništvo IL, gde su osuđeni BB i izvesni GG u prisustvu optuženog fizički zlostavljali i ponižavali IZ udarajući ga pesnicama u predelu glave, stavljali mu nož ispod vrata i terali ga da jede metke 7,62 mm, IŽ udarali pesnicama po glavi i nogama po telu, usled čega je izgubio svest i IJ udarali pesnicama u glavi, nanoseći im time snažne telesne bolove i patnje, nakon čega su iz garaže izveli IJ od kada mu se gubi svaki trag;

12. Dana 15. avgusta 1992. godine pripadnici Prve Podrinjske lake pešadijske brigade, dvadeset sedam zatočenih civila Bošnjaka iz prostorija fabrike slada „Rasadnik-Sladara“ u Rogatici odvezli na kotu Jačen, u blizini sela Duljevac, u opštini Rogatica, na kojoj su korišćeni kao živi štit ispred srpskih vojnika prilikom napada na kotu Jačen, gde je osuđeni OD, pripadnik Rogatičke brigade pucajući iz automatske puške lišio života zarobljene civile: ILJ, IM, IN, INJ, IO, IP, IR, IS, IT, IĆ, IU, IF, IH, IC, IČ, IDŽ, IŠ, JA, JB, JV, JG, JO, JĐ, JE, JŽ i JZ, čija tela su ekshumirana u toku septembra 1998. godine u selu Duljevac, u opštini Rogatica, dok su sa streljanja pobjegli „JI“, JK i JL;

13. U periodu od 08. juna 1992. godine od polovine avgusta 1992. godine pripadnici Prve Podrinjske lake pešadijske brigade zajedno sa pripadnicima policije Stanice javne bezbednosti Srpske opštine Rogatica i organima civilne vlasti Srpske opštine Rogatica učestvovali u formiranju zarobljeničkih prostorija u Srednjoškolskom centru „Veljko Vlahović“ u Rogatici kako bi u iste protivzakonito zatvorili muslimansko stanovništvo, a koje su obezbeđivali pripadnici Rogatičke brigade, kasnije Prve Podrinjske lake pešadijske brigade Rogatica, pa držeći u zarobljeništvu između trista pedeset i hiljadu civila Mislimana sa područja opštine Rogatica, u neuslovim prostorijama bez adekvatnog smeštaja, sa veoma oskudnim dnevnim obrocima hrane, izloženi svakodnevnom fizičkom i psihičkom zlostavljanju, od strane vojnika i policajaca, u koji je dolazio osumnjičeni AA, ispitivao i otpuštao neke od zarobljenih lica, koja su autobusima i kamionima transportovani do mesta Mangurići i Kaljina u opštini Olovo i do mesta Stoborani u blizini Žepe, pa su u toku boravka u zarobljeništvu, u prostorijama pomenutog Srednjoškolskog centra, zarobljenice „JLJ“, „JM“, „JN“, „JNj“, „JO“, „JP“, „JR“, „JS“ i dr. silovane, zarobljenici muškarci upućivani na kopanje rovova, nošenje municije za potrebe srpskih vojnika i pravljenje miniraljeskog gnezda od vreća peska;

14. Polovinom septembra 1992. godine pripadnici Prve Podrinjske lake pešadijske brigade Rogatica izvršili pešadijski napad na nebranjena sela Vragolove i Karačići u opštini Rogatica, u kojima su živeli Muslimani, kojom prilikom su pucanjem iz vatrenog oružja ubili JT, JĆ, JU, JF, JH, čija tela su ekshumirana u 2000. godini, u štali, u selu Karačići, JČ, JDŽ, JŠ i KA, čija tela do danas nisu pronađena;

15. U periodu od polovine juna 1992. godine do kraja 1994. godine pripadnici Rogatičke brigade, kasnije Prve Podrinjske lake pešadijske brigade Rogatica zajedno sa pripadnicima policije Stanice javne bezbednosti Srpske opštine Rogatica i organima civilne vlasti Srpske opštine Rogatica učestvovali u formiranju zarobljeničkih prostorija u fabrici slada „Rasadnik-Sladara“ u Rogatici kako bi u iste protivzakonito zatvorili muslimansko stanovništvo, a koji su obezbeđivali pripadnici Rogatičke brigade, kasnije Prve Podrinjske lake pešadijske brigade Rogatica, pa držeći u zatočenju oko trista pedeset civila Muslimana sa područja opštine Rogatica u neuslovnim prostorijama bez adekvatnog smeštaja, sa veoma

oskudnim dnevnim obrocima hrane, izloženi svakodnevnom fizičkom i psihičkom zlostavljanju od strane vojnika i policajaca, u kojima je učestvovao i optuženi tako što je šakama i nogama udarao zatočenike KB, KV i KG, koja su autobusima i kamionima transportovani do mesta Mangurići, u opštini Olovo i u logore Sušica, Vlasenici i Batković u Bijeljini, pa su u toku boravka u zarobljeništvu, u prostorijama pomenute fabrike slada, zarobljenice „KD" i dr., silovane, zarobljeni muškarci upućivani na čišćenje gradskih ulica i kopanje rovova, dok su ubijeni KĐ, KE, KŽ, KZ, KB, KV i KG, čija tela su ekshumirana u blizini fabrike slada „Rasadnik-Sladara" u toku novembra 1998. godine i u jami „Paklenik", kod sela Kalimanići, u opštini Sokolac, u toku 2000. godine;

16. U periodu od kraja juna do kraja avgusta 1992. godine pripadnici Rogatičke brigade, kasnije Prve Podrinjske lake pešadijske brigade, bez vojnih potreba i u nameri da unište tragove postojanja muslimanskog naroda, na području opštine Rogatica, tenkovskim granatama srušili Amautovića džamiju sagrađenu 1558. godine i Čaršijsku džamiju sagrađenu u XVII veku i minirali džamije u Kramer selu, Šljedovićima, Kukavicama, Mahali, Rakitnici i drngim selima u kojima su živeli Muslimani;

17. U periodu od kraja juna 1992. godine do kraja jula 1995. godine pripadnici Rogatičke brigade, kasnije Prve Podrinjske lake pešadijske brigade, sa lokaliteta Borika u opštini Rogatica, vršili artiljerijske napade na civilno stanovništvo Žepa, u opštini Rogatica, u kojoj su živeli Muslimani, a koja je Rezolucijom Veća sigurnosti Ujedinjenih nacija broj 824 (1993) na 3.208 sednici dana 06.05.1993. godine proglašena zaštićenom zonom, kojom prilikom su ubili više civila, među kojima: KI, KJ, KL, KLJ, KM, KN, KNJ, KO, KP, KR, KS, KT i dr.

Odbrana optuženog

Optuženi je naveo da je razumeo optužnicu ali da će se do daljnjeg braniti ćutanjem.

Sledeći glavni pretres zakazan je za 13. april 2021. godine, sa početkom u 09:30 časova.

Fond za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo